

کلمه سلام ساده، در حالت فاعلیت، فهمیده می‌شود.

علامت همزه ء :

علامت همزه، در زبان ترکی موجود نیست. ولی کلماتی که از زبان عربی وارد این زبان شده‌اند، به اشکال مختلف زیر بکار رفته می‌شود:

۱- علامت همزه (ء) که در آخر کلمات عربی نوشته می‌شود، در زبان ترکی هم‌اوا با آخرین حرف صداداری که ما قبل آن قرار گرفته تلفظ می‌شود. مثال:

استثناء نوشته شده و ایستینا (istisna) استثناء تلفظ می‌شود، ابتداء (ابتدا) نوشته شده و ایتیدا، [e bteda، ابتدا] بیان می‌شود. بعبارت دیگر، علامت الف و همزه (ء) در آخر کلمه هم‌اوا با حرف a بیان می‌شود.

۱- علامت همزه (ئ) ، در وسط کلمات عربی بکار رفته شود، در زبان ترکی به شکل ye و یا به شکل یی yi تلفظ می‌شود. مثال:

دایره (dayerə) (دایره) ، ائیز (payız) ، ائین (ayın) و...

۱- علامت همزه (ء) همراه حرف ه (مثل: ه ه) ، در آخر کلمات عربی بکار رفته شود، در زبان ترکی هم‌اوا با حرف صدادار ا تلفظ می‌شود. مثال: noqtə

۱- شت سر حرف ع ، حرف ه با همزه (به شکل عه) ، یعنی سه علامت در کنار هم) قرار ببرد، در زبان ترکی هم‌اوا با حرف ا تلفظ می‌شود. مثال: qəte و...

۱- علامت ا در کلمات عربی در بالای حرف ی و همانا در کنار حرف ل نهاده شده و هم‌اوا با حرف a تلفظ می‌شود. مثال:

مسائل ، الله (allah) ، آلاه () ، مصطفی (Mostafa) ، مطلقا و...

۱- در کلمات ترکی ، حرف ك در بین دو حرف صدادر قرار ببرد ، هم‌اوا با حرف ی تلفظ شده و به شکل ی یا ی نوشته می‌شود. مثال:

لمه ییم (gəlməyim) ، یئمه ییم (yeməyim) و...

- الف با همزه (أ) به شکل ə تلفظ می‌شود. مثال: تأسف (ta,asüf) ، منشأ man,şə
حرف ع :

حرف ع ، در زبان عربی به شکل حرف بی صدا بکار رفته شده که در زبان عربی با شیوه مخصوصی در لُمو فته می‌شود. این حرف در زبان ترکی همراه حرکه و یا الف ، هماوا با حرف صدادار (أ، ا، أُ، ا، ع، ع، عُ) تلفظ می‌شود :

- حرف ع ، در اول کلمه ، با علامت حرکه (عِ عَ ، عِ عَ ، عِ عَ) و یا با الف (عا) نوشته شده و هماوا با یکی از حروف صدادار ə , e , ö , o تلفظ می‌شود. مثال :

علی Əli ، عباس (bbas ، Abbas) ، عشق (eşq) ، عماد Emad ، عُمان omman ، عادل [عادیل] adil ، عبدالله bdulla(h) ، عمر Ömar ، عاشق [عاشیق] ...

- حرف ع در کلمات عربی که همراه الف و حرکه ، با سه علامت نوشته می‌شود ، همه آنها هماوا با يك حرف صدادار تلفظ می‌شوند. مثال : اَع ، اِع

اعمال əmal ، اعمال emal ، اِعْتِمَاد (etimad) و...

- حرف ع ، در کلمات عربی همراه الف و حرکه (اعراب) نوشته و با شیوه مخصوص عربی خوانده می‌شود و در زبان ترکی هماوا با حرف a تلفظ می‌شود :

عاشق [عاشیق aşiq] ، عامِل amel (عامیل ، amil) و...

- حرف ع ، در وسط کلمات عربی ، با علامت سکون (ْ) نوشته شده و حرف بی صدا محسوب می‌شود ، ولی همین علامت در زبان ترکی هماوا با حرف صدادار ما قبل خود تلفظ می‌شود. مثال :

مَعْمُول نوشته شده ، هم ون مَمُول məmul تلفظ می‌شود.

مِعْمَار نوشته شده ، مِمَار memar فته می‌شود.

مَعْقُول نوشته شده ، به شکل مَقُول məquul تلفظ می‌شود. و...

- ا ر حرف ع ، در اخر کلمات عربی نوشته شود ، در زبان ترکی هماوا با اخرین حرف صدادار کلمه ما قبل خود تلفظ می‌شود. مثال :

ممنوع به شکل məmnu ، یعنی حرف و بجای دو حرف و ، ع بکار رفته می‌شود. موضوع نوشته شده و به شکل mozu تلفظ می‌شود. طالع نوشته شده و به شکل tale تلفظ می‌شود.

- حروف ع ، ع ، اَع ، اِع مخصوص کلمات عربی می‌باشند ، که وارد زبان ترکی شده اند. این حروف با خط عربی به شکل اصلی خود نوشته شده ولی با شیوه زبان ترکی همانطوری که در خط لاتین ملاحظه می‌کنید ، تلفظ می‌شوند. مثال :

کلمات عربی ، علی ʿali ، عماد Emad ، عُمان omman ، عادل [عادیل] adil ، عبدالله bdulla ، عمر Ömar ، اَعمال əmal ، اِعمال əmal ، معقول məqul ، عاشق aşiq ، معشوق məşuq ، عالم aləm ، عالم alim و...

حروف ع ، اِع و اِعمال معمولاً در کلمات ترکی بکار رفته نوشته نمی‌شوند. مثال :
 ال ʿal ، اَلک ʿalək ، اَسْمَک ʿasmək ، مَن mən ، سَن sən و...

توجه : سایر حروف عربی (مثل : ص ، ث ، ذ ، ظ ، ض ، ط) نیز در کلمات ترکی کم بکار رفته می‌شوند ، ولی بجای انها عمدتاً از حروف س ، ز ، ت استفاده می‌کنند.

(عدم هموائی الفبای عربی با حروف زبان ترکی اذربایجان :

الفبای عربی ، بویه حروف صدادار ان ، با حروف زبان ترکی هماهنگی و هموائی ندارند ، به همین دلیل نوشتن و خواندن کلمات ترکی با خط عربی با مشکلات زیادی همراه است. برای مثال به مطالب زیر توجه کنید :

برای نوشتن چهار حرف صدادار ü, u, o, ö و يك حرف بی صدای v ترکی ، در خط عربی از حرف و و علامت حرکه و الف استفاده می‌شود. مثال :

او ، اُ ، اُو ، اُ ، اُو ، اُو ، اُو ...

حروف مذکور، در زبان ترکی بجای حروف صدادار بکار رفته می‌شوند ، ولی متأسفانه

انها در توضیحات دستوری ، نمی‌توانند جای زین حروف صدادار ترکی شوند و اوهای حروف ترکی را بدرستی در خود انعکاس دهند. برای مثال به ترکیب کلمات زیر که با حرف و نوشته می‌شوند ، توجه کنید : (حرف و همراه علائم مختلف)

تُوخُوْیُوْرَام ، اُووشْمُوْیُوْر öpüşmüyür ، اوشویورم ، دُووشْمُوْیُوْر dövüşmüyür ، سوروشمویور ، وُورُومُیُوْر vurulmuyur ، دورولمویور ، اُوخُوْیُوْر oxuyur ، ...

- دو علامت ع ، ا (عا) نیز به شکل يك حرف صدادار a بیان می‌شود :

عاشق [عاشیق] aşiq ، عامل amel (عامل amil) و ...

- در زبان ترکی ، دو حرف صدادار i , ı و يك حرف بی‌صدا y موجود است که هر سه آنها با خط عربی بوسیله علامت ای ، ی ی نوشته می‌شود. نوشتن و خواندن حرف ی ، بجای سه علامت i , ı , y ، بسیار مشکل می‌باشد ، زیرا سه حرف i , y , ı در زبان ترکی با شیوه و اوهای مختلفی بیان می‌شوند که حرف ی عربی

انها را در خود انعکاس نمی‌دهد و نتیجتاً در موارد زیادی و یه ی‌های اوهای ترکی درون شده ، همانند ی عربی به يك شکل خوانده می‌شوند. مثال :

ایشلیبیر işliyir ، ای می ییر içmiyir ، یغمیبیر yemiyir ، اییبیر iyiyir ، ایلیبیر iyliyir ، یئدی yedi ، عی gey ، هئی hey ، یاییلماق yayılmaq ، ییغمیبیر yıǵmıyır ، یاییلر yayılır ، ایلخی ılıxı ، ایلدیریم ıldırım ، ایلقیشلاماق ılıqlamaq ، سینیر sınır ، یاییر yayır ، دایی dayı ، ای ay و ...

- ا ر حرف ه ، در اول کلمه قرار یرد و به حرف شت سری خود بیوندد ، هماوا با حرف ه ، h تلفظ می‌شود. مثال : هریز həriz ، هرکیم həkim و ...

ا ر حرف ه ، در وسط کلمه قرار یرد و به حرف شت سری خود بیوندد ، هماوا با h تلفظ می‌شود. مثال : اهر əhər ، شَهْر şəhər ، زَهْر zəhər و ...

- ا ر حرف ه ، در وسط کلمه نوشته شود و به حرف شت سری خود نیوندد ، هماوا

- با حرف آ تلفظ می‌شود. مثال: له بچك gələcək ، زهره خانیم ، ئمده بيلمك و...
 - ا ر حرف ه ، در اخر کلمه قرار ببرد ، هماوا با آ ، ə تلفظ می‌شود. مثال:
 ننه nən ə ، دده dədə ، بیه bəbə ، جوجه cücə ، دوه dəvə و...
 - ا ر حرف ه ، در اخرین حرف کلمه عربی و فارسی (کلمه ای که وارد زبان ترکی شده است) قرار ببرد ، در زبان ترکی به شکل آ تلفظ می‌شود ، ولی در موارد کمی نیز هماوا با حرف ح تلفظ می‌شود. مثال:
 کلمات فارسی: (به شکل آ و ا) قهوه خانان qəvəxana (قهوه خانه) ،
 (به شکل ح) به به bəhbəh ، آه آه əhəh و...
 کلمات عربی: (به شکل آ) علمیه elmiyə ، مهریه mehriyə و...
 (به شکل ح) توجه təvəcöh ، الله (ال لاه) allah و...

a (مشکلات املائی با الفبای عربی :

از اینکه اوهای زبان ترکی با حروف عربی هماهنگی ندارند ، در نتیجه تلفظ اوهای حروف ترکی با الفبای عربی بدرستی بیان نمی‌شوند و به همین دلیل نیز نوشتن و خواندن آنها مشکل می‌باشد. واضح است که الفبای عربی برای نوشتن حروف زبان عربی بوجود آمده و در نتیجه با اوهای زبان ترکی هماوائی ندارند. بنابراین الفبای زبان ترکی باید طوری باشند که حروف مختلف ترکی از هم قابل تفکیک باشند. ولی متأسفانه با خط عربی نین نیست و در نتیجه نوشتن کلمات ترکی با مشکلات زیادی مواجه است:

- حرف آ ə ، با خط عربی به اشکال مختلف زیر نوشته می‌شود:

- ۱) با علامت ه : ننه [نه نه] ، دده [ده ده]
- ۲) با علامت آ : آل ، اکبیر ، آر ، آلبته
- ۳) با علامت عـ : علی ، عباس ، علاج ، علاقه

(با علامت حرکه : کَل ، جَوَاب ، سَوَاد ، سَمَك

(با حرف و همراه همزه : مَوْلَف ، مَوْثَر ، مَوْسَس

(با علامت اء : اعمال ...

- حرف a با خط عربی به اشکال مختلف زیر نوشته می شود :

(۱) با علامت ا : الما ، الی ، ال ل (۲) با علامت عا : عالم ، عاشیق ، عادیل [عادل] ...

(۳) با علامت ل : بابا ، قالا ، ساتا .. (با علامت و همزه و الف به شکل وَا : سؤال ...

(حرف ی ، بجای حرف ا : مصطفی ، یحی ...

- در خط عربی ، دو حرف ط ، ت موجود است که هر دو آنها در زبان ترکی همانند

حرف ت t تلفظ شده ، ولی به شکل زیر در ترکیب کلمات بکار رفته می شود :

تبریز t̄abrız ، تهران tehran ، طلب t̄al̄ab ، طیاره ...

- در زبان عربی ، سه حرف س ، ص ، ث موجود است که هر سه آنها در زبان ترکی

هماوا با حرف س s تلفظ شده ، ولی به شکل زیر نوشته می شود. مثال :

سواد s̄avad (ساواد) ، صابون sabun (صابین) ، ثواب s̄avab (ثاواب) ...

- در الفبای عربی ، چهار حرف ز ، ذ ، ظ ، ض موجود است که همه آنها در زبان

ترکی هماوا با حرف ز [z] تلفظ شده ، اما به شرح زیر نوشته می شوند. مثال :

زهرا z̄əhra ، ذات zat ، ظلم zolm (ظلوم z̄ülüm) ، ضمیر z̄əmir .

- اگر بخواهیم کلمات دراز طویلی را برای اسان کردن از سوندها جدا بنویسیم ، با خط

عربی ممکن نیست و با مشکلات نوشتن (اتو رافی) مواجه می شویم ، در صورتی که با

خط لاتین می توان آنها را بوسیله کما (،) از هم جدا کرد. مثال :

ادام ین ، ادامین (adam,in) . داداش ین ، داداشین (dadaş,in) قویونون (قویون ون)

qoyun,un ، اویونون (اویون ون) oyun,un ، له جکلردن ḡə l̄ə c̄ə k,l̄ə rd̄ə n ، باجی

قارداشلیق bacı,qardaş,lıq ، لمه یه جییدی ḡə l,m̄ə,ȳə c̄ə y,iy,di ...

b) مشکلات الفبای عربی و راه‌های پیش‌بینی شده :

مشکلاتی که با الفبای عربی برای نوشتن و خواندن حروف ترکی و بوی‌ه حروف صداداران موجود بوده، بخشی از اوقات نویسندگان و شخصیت‌های ادبی اذربایجان را با خود مشغول کرده است، بطوری که بعضی از آنان برای پیدا کردن راه حل مناسبی به فکر افتاده و علائم ویژه‌ای را بکار برده و در جامعه مطرح کرده‌اند.

برای مثال به حروف صداداران ارائه شده از طرف نویسندگان اذربایجانی توجه کنید، که در ده‌های اخیر نداشته شده‌اند :

- آقای دکتر زهتابی، در کتاب معاصر اذربایجان ادبی دیلی، حروف صداداران ترکی را با خط عربی با علائم زیر نوشته است :

بهار حرف صداداری که اهند بائینی دارند :			
a	ا	ا، ل	ا، ل
ا	ایه	یه	ئی
o	اؤ	ؤ	ؤ
u	اؤ	ؤ	ؤ

نج حرف صداداری که اهند بالائی دارند :			
ə	اَ	ه	ه، ه
e	اِ	اِ	ئ، ئ
i	اِ	اِ	ئ، ئ
ö	اؤ	ؤ	ؤ، و
ü	او	و	و، و

- آقای دکتر ابراهیم رف رف، در کتاب دستور زبان خود بنام انا دیل، حروف صداداران ترکی اذربایجان را به شرح زیر مطرح کرده است :

حروف صداداری که اهند بالائی دارند .

ə	اَ	e	اِ	ایه	ü	ؤ	ö	و	انلی کورک، ایری	وز
---	----	---	----	-----	---	---	---	---	-----------------	----

حروف صداداری که اهنه بائینی دارند :

a	ا	ای	o	ؤ	u	ۇ	قابیغی قالین ، بویونو یوغون
---	---	----	---	---	---	---	-----------------------------

- آقای دکتر حمید نطقی ، حروف صدادار ترکی را در کتاب فرهنگ لغات متشابه در زبان و ادبیات اذربایجان... (نوشته علی اسماعیل اف) ، با الفبای زیر داشته است.

حروف صدادار با اهنه بالائی :

اول کلمه	وسط کلمه	آخر کلمه
a	ا	ا-ا
ا	ای	ی
o	اؤ	ؤ
u	اۇ	ۇ

حروف صدادار با اهنه بائینی :

اول کلمه	وسط کلمه	آخر کلمه
ə	ه	ه ه
e	ئ	ؤ-ؤ
i	ای	ی
ö	اؤ	ه ه
ü	او	و، و

- در کتاب اذربایجان دینین رامری که بوسیله آقایان قاسم حسن اف ، کامیل علیوف و فرودون جلیل نوشته شده و آقای عادل ارشادی فر به خط عربی بردانده ، الفبای حروف صدادار ترکی را با علائم زیر بکار برده اند.

- حروف صدادار با اهنه بالائی :

ə ، آ ، ع	e	ئ	i	ای	ö	اؤ	ü	اۇ
-----------	---	---	---	----	---	----	---	----

- حروف صدادار با اهنه بائینی :

a	ا	ای	o	اؤ	u	اۇ
---	---	----	---	----	---	----

c) پیش نهاد سمینار علمی تهران :

- بنا بر اطلاعات انترنتی ، در تاریخ ۲۷ - ۲ خرداد ۱۳۷۹ هجری شمسی ، سمیناری در تهران با شرکت جمعی از نویسندگان ، زبانشناسان و شخصیت‌های ادبی اذربایجان برقرار شده بود. بر اساس همین اطلاعیه ، شرکت کنندگان بر اصول شور و رای ، علائم ویژه زیر را برای نوشتن ۹ حرف صدادار ترکی انتخاب کرده اند.

- حروف صدادار با اهن بالائی : (حروف انتخابی سمینار تهران)

اغیز ، اتا ، اد	ا	ا	ا	A	a
ایلدیریم ، قیز ، دیرناق ، ایی ، داری	ای	یی	ی	ı	ı
اوغوز ، سون ، دون	او	و	و	o	o
اوجوز ، اوتوز ، دوز	او	و	و	u	u

- حروف صدادار با اهن بالائی :

ال ، اریمک ، سه له مک ، دده ، ننه	ا	ه	ه	Ə	ə
ائو ، عتمک ، یعمک ، یعی ، دئی	ائ	ئ	ئی	E	e
ایکی ، بیز ، دیز ، دلی ، دری	ای	یی	ی	i	i
اؤرنک ، عون ، دونن	او	و	و	ö	ö
او ، ون ، دونن	او	و	و	ü	ü

- با وجودی که الفبای انتخابی مذکور نیز قادر به بیان اوهای زبان ترکی نمی‌باشند ، ولی از اینکه کار این عزیزان عمل جمعی می‌باشد ، در نتیجه با شتی بانی از این عمل مثبت آنان ، در این کتاب از حروف صدادار انتخابی آنان استفاده شده است ؛ ولی متأسفانه در مواردی برنامه کامپیوتر من با علائم ویژه آنها هم نامی نکرده و نتیجتاً بعضی از حروف بدرستی نوشته نشده است.

۷) الفبای لاتین و ونی هماوائی آنها با حروف زبان ترکی :

- اکثر الفبای لاتین ، اوهای حروف زبان ترکی را در خود انعکاس می دهند ؛ ولی بخشی از آنها در شکل اصلی خود ، اوهای حروف زبان ترکی را بدرستی در خود منعکس نمی کنند ؛ اما الفبای لاتین این ویه ی را دارند که با تغییر نام و تغییر شکل ، با حروف زبان ترکی هماهنگی و هماوائی کامل پیدا می کنند.

در رابطه با تغییر الفبای لاتین برای هماوا کردن آنها با حروف ترکی می باید به این موضوع نیز توجه شود که بعضی از الفبای لاتین در کشورهای اروائی (در صدادهای قبلی) تغییر نام و تغییر شکل داده شده اند ، زیرا مردم کشورهای مختلف اروائی زبانهای متفاوت و ناهم ونی با ریشه های مختلفی داشته اند که برای نوشتن آنها خواسته و نا خواسته الفبای لاتین را مورد استفاده قرار داده اند و برای هماوا کردن آنها با اوهای زبان خود ، تغییراتی نیز در آنها بوجود آورده اند. بنابر این با انتخاب نند عدد از علائم تغییر داده شده ، همراه سایر الفبای لاتین برای نوشتن و خواندن حروف زبان ترکی به شکل يك خط ایده ال در آمده است ، بطوری که با این الفباء ، تمام اوهای زبان ادبی ترکی اذربایجان ، به شکل اصلی خود نوشته و خوانده می شوند.

در زبان ترکی اذربایجان ۹ حرف صدادار موجود است ، که آنها در دستور زبان ترکی رل مهمی را بازی می کنند ؛ با وجودی که این حروف با خط عربی با علائم مختلف نوشته می شوند، ولی متاسفانه آنها در بندهای مختلف کلمه به شکل صحیح خوانده نمی شوند، در صورتی که همه آنها با خط لاتین با علامت ویه ای نوشته می شوند و در تمامی بندهای کلمه نیز به شکل اصلی و واحدی نوشته شده و یا خوانده می شوند ؛ بدین سان ، خط لاتین بر عکس خط عربی ، تمام مشکلات دستوری و هماهنگی حروف صدادار ترکی را به شکل منطقی حل و فصل می کند.

(a) الفبائی که در خط لاتین برای نوشتن کلمات ترکی تغییر نام داده می‌شوند:

(۱) این علامت c ، در زبان ترکی به جای حرف ج بکار برفته می‌شود. مثال :

جوجه cücə ، جۇراب corab ، جواب cavab (جاواب) ، جان can و...

(۲) این علامت g ، بجای حرف گ نوشته می‌شود. مثال :

لمک gamak ، ولمک gülmək ، ژرمک görmək ، یتیمک getmək و...

(۳) این علامت ı (ای ، ی ، ی) بدون نقطه ، به شکل الف ساکن (ا) با

اخذ ائینی (بم ، کلفت) تلفظ می‌شود. مثال :

ایلیخی ilxi ، ایی ayı ، ییخیلماق yıxılmaq ، ییغماق yığmaq ، دیغیرلاماق diğirlamaq و...

(این علامت x ، بجای حرف خ ، نوشته می‌شود. مثال :

خالا xala ، ساخلاماق saxlamaq ، اختارماق axtarmaq ، خلق xəlq (xalq) ، خبر xəbər و...

(این علامت z ، بجای حرف ز بکار برفته می‌شود. مثال :

ان japon ، آدھا əjdəha ، اندارم jandarm ، ست jeit ، ورنال jurzal و...

(این علامت Q ، به شکل ق بکار برفته می‌شود. مثال :

الماق almaq ، قالماق qalmaq ، قارقا کیبی قاریلداماق . qarqa kibi qarildamaq

(۷) این علامت v ، بجای حرف و بکار برفته می‌شود. مثال :

وۇرماق vurmaq ، حسن و حسین (حوسئین) Həsən və Hüseyin ، ولی Vəli و...

(b) الفبائی که برای نوشتن کلمات ترکی تغییر شکل داده می‌شوند:

(۱) بر زیر حرف c علامتی افزوده شده و به جای حرف (ç) بکار برفته

می‌شود. مثال :

چیک چیک çik ، یمن çiman ، باخا [باغا] baxça ، ۆمە çömçə و...

(۲) بر روی حرف g علامتی افزوده شده و به جای g (غ) نوشته می‌شود. مثال :

اغ ağ ، داغ dağ ، باغ bağ ، یاغ yağ ، غم gəm ، غصه və...

۳) بر زیر حرف s ، علامتی افزوده شده و بجای حرف ş (ش) نوشته و خوانده می شود. مثال :

ایشله مک işləmək ، دیشله مک dişləmək ، بیشیرمک bişirmək ، شیشمک şişmək ...

(بر روی حرف u ، دو نقطه افزوده شده و بجای حرف ü (ی) بکار رفته می شود. مثال :

اوشومک üşümək ، اوزمک üzmək ، دوشمک düşmək ، ولمک gülmək ،

ولدورمک güldürmək ، اوتوله مک ütüləmək ، اوزمک üzmək ...

(بر روی حرف o (او) ، دو نقطه افزوده شده و بجای حرف ö (او) بکار رفته می شود. مثال :

اؤمک öpmək ، دؤزمک dözmək ، بؤلمک bölmək ، دؤنمک dönmək ...

۷) این علامت ə ، در زبان ترکی اذربایجان به جای حرف آ ، ع ، ه بکار رفته می شود. مثال :

عباس (Abbas) bas ، علی Əli ، أعمال əmal ، حمید Həmid ...

- با تغییرات مذکور، الفبای لاتین با اوها و حروف زبان ترکی هموائی کامل پیدا می کنند، در نتیجه این هموائی، تمام مشکلاتی را که خط عربی عمدتاً بخاطر عدم هماهنگی حروف صدادار (ə , e , ı , i , ü , ö , u , o) ، برای نوشتن و خواندن کلمات زبان ترکی بیار آورده ، از بین می برد.

بعضی از الفباء عربی، بویژه علائم حروف صدادار ان، هویت اصلی اوهای حروف ترکی را از آنها سلب می کند و بدین سان قانون هماهنگی حروف صدادار زبان ترکی را بهم می زند و بدین سان این زبان را به شکل زبان بی قاعده و در هم برهم جلوه می سازند ، اما برعکس ان الفبای لاتین با حروف زبان ترکی هموا می شوند و هویت اصلی اوهای زبان ترکی را به شکل اصلی در خود انعکاس می دهند و اصول و فرمول بندیهای مختلف این زبان را به

شکل منطقی بیان می کنند و قانونمندی تکامل یافته و حساب شده و با قاعده ی علمی بودن ان را هر به بهتر اشکار می سازند ، در نتیجه بوسیله این خط ، یاد گیری اصول هماهنگی حروف صدا دار ترکی بسیار آسان می شود. (۱ ماورقی)

- الفبای لاتین به شکل زیر به يك فرم بزر (درشت) و كو لك نوشته می شوند. مثال :

... و Z,z ، M,m ، L,l ، D,d ، C,c ، B,b ، A ,a

- در این کتاب اولین حرف اسامی اشخاص (انسانها) با خط لاتین درشت نوشته می شود. مثال :

علی li ، یاشار Yaşar ، لاله Lalə ، احمد hməd ، اصلی sli ، کرم Kərəm ،

بابک Babək ، نبی Nəbi ، رسول Rəsul ... و

- در این کتاب اولین حرف اسامی حیوانات وحشرات ، اشیاء ، همانند سایر کلمات به شکل كو لك نوشته می شوند. مثال :

اٲو ev ، اغاج ağac ، بادام badam ، بوغدا buğda ، نار nar ، سو su ، قاش

قاشقاشاق başmaq ، باش baş ، مدرسه mərsə ، باشماق başmaq ، قاشقاشاق

قاشقاشاق qaşqabaq ، دده dədə ، کنه ک ، ادام ، ایت ، یشیک ، کوه ، میمون ،

قاریشقا (قارینجاق) ، میغ میغ ، ... و

(۱) با وجودی که اسامی خیلی از مقولات و اولین حرف جمله با همین خط در جمهوری اذربایجان و ترکیه همانند بعضی از کشورهای اروپائی با خط درشت نوشته می شوند، ولی در این کتاب تنها اولین حرف اسامی انسان با خط درشت نوشته می شوند. زیرا درشت نویسی اولین حرف اسامی، هی زمینه علمی اثبات شده ای ندارد ، ولی روشن است که کار مغز را در املاء نویسی مشکل می سازد. اولین اسامی در خط عربی كو لك نوشته می شوند که هی مشکلی در ان مشاهده نمی شود. نا فته نماند که در مواردی در بعضی از کشورهای اروپائی (منجمله المان) در رابطه با غیرمنطقی و مشکل بودن بزر نویسی اسامی و.. ، مباحثی در یر می شود. بزر نویسی اسم انسان که در این کتاب بکار رفته شده است ، هی از یزه علمی ندارد و تنها اسم انسان را از سایر اسامی قابل تفکیک می سازد.